

Konwencje i archetypy — poziom rozszerzony

konwencje literackie, archetypy, mitologizacja, grupa i pokolenie, synkretyzm

opracowanie: Mateusz Będkowski · niekazmuliczyc.pl

KLUCZ NAUCZYCIELA

Grupa A

Suma: 13 pkt

Czas: 15 min

5 zadań · 13 punktów · 15 minut · bez pomocy · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych liczy się trafność, poprawność językowa i pisownia.

Zadanie 1. (0–3)

OTWARTE

Rozpoznaj konwencję literacką w opisie utworu. Zakreśl nazwę.

1. Złoty róg, chochoł i zjawy mają ukryte znaczenia dotyczące losów narodu. —
symboliczna / realistyczna / groteskowa
2. Powieść pokazuje człowieka jako istotę zdeterminowaną przez instynkty i środowisko, nie oszczędzając brzydoty. — **naturalistyczna / symboliczna / oniryczna**
3. Bohater budzi się w świecie, w którym przedmioty zmieniają kształt, a czas płynie wstecz jak we śnie. — **groteskowa / symboliczna / oniryczna**

Odpowiedź: 1. symboliczna; 2. naturalistyczna; 3. oniryczna

Rozwiązanie: Konwencje: fantastyczna, realistyczna, naturalistyczna, groteskowa, oniryczna, symboliczna (R I.1.6).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Zadanie 2. (0–3)

OTWARTE

Wpisz postać, która stała się archetypem opisanym niżej.

1. _____ — archetyp cierpiącego niewinnie
2. _____ — archetyp buntownika i dobroczyńcy ludzkości
3. _____ — archetyp bratobójcy, zbrodniarza naznaczonego winą

Odpowiedź: 1. Hiob; 2. Prometeusz; 3. Kain

Rozwiązanie: Archetypy w kulturze (R I.1.9).

Punktacja:

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3

Czym jest mitologizacja?

- A. wiernym opisem faktów
- B.** nadawaniem postaciom i zdarzeniom wymiaru mitu, uniwersalnego wzorca
- C. obalaniem mitów
- D. streszczaniem mitów

Odpowiedź: **B**

Rozwiązanie: Przeciwnieństwem jest demitologizacja.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi nie zgadzają się z treścią utworu.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Zakreśl właściwą literę.

1. Archetyp to wzorzec powtarzający się w kulturze. — **P / F**
2. Skamander był grupą literacką. — **P / F**
3. Demitologizacja wzmacnia świętość mitu. — **P / F**
4. Pokolenie Kolumbów to grupa z jednym programem i manifestem. — **P / F**

Odpowiedź: 1. P; 2. P; 3. F; 4. F

Rozwiązanie: Konwencje, archetypy, grupy i pokolenia.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1
2. 1 pkt — podpunkt 2
3. 1 pkt — podpunkt 3
4. 1 pkt — podpunkt 4

Wyjaśnij, na czym polega mitologizacja w „Panu Tadeuszu” albo w Trylogii (wybierz jeden utwór).

Odpowiedź: np. Świat szlachecki (Soplicowo, dawna Rzeczpospolita) zostaje przedstawiony jako idealny, wzorcowy, wyniesiony do rangi mitu narodowego.

Rozwiązanie: 1 pkt — trafne wyjaśnienie zjawiska; 1 pkt — odwołanie do utworu.

Punktacja:

1. 1 pkt — trafne wyjaśnienie
2. 1 pkt — odwołanie do utworu

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (13 pkt)

13–12 pkt: bardzo dobry · 11–10 pkt: dobry · 9–8 pkt: dostateczny · 7–6 pkt: dopuszczający · 5–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.